

ת"פ 14522/10/23 - ניקולאי פנשטיין נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14522-10-23 מדינת ישראל נ' פנשטיין
תיק חיצוני: 227454/2023

בפני
המבקש
נגד
המשיבה
החלטה

כבוד השופטת הבכירה טל אוסטפלד נאוי
ניקולאי פנשטיין
מדינת ישראל

לפניי בקשה לביטול כתב האישום שהוגש כנגד המבקש ("הנאשם"), בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, (נוסח משולב), תשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**").

כתב האישום

1. ביום 10.10.23 הוגש כנגד המבקש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של **איומים**, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 25.5.23 בשעה 13:19 או בסמוך לכך, נהג המבקש שעבד כנהג בחברת "אגד", באוטובוס בנתיב השמאלי ברח' שאול המלך בראשון לציון. אותה עת נהג בנתיב הנגדי בכביש, המתלונן, ברכבו הפרטי.

לאחר שרכבים אחרים שחנו במקום, חסמו את דרכו של המבקש, הורה המבקש למתלונן דרך חלון האוטובוס, לפנות את הדרך. המתלונן ענה שאין באפשרותו לעשות כן, המבקש בתגובה קילל אותו בשפה הרוסית באומרו "בלאט" והמתלונן קילל חזרה. בשלב זה שלף המבקש מתוך נרתיקו, אקדח מסוג גלוק LBC318 (להלן: "**האקדח**"), הצמידו לחלון האוטובוס, תוך שחייך מעט אל עבר המתלונן, והוריד את האקדח מטה.

על רקע האמור, יצא המתלונן מרכבו, קרא למשטרה ועיכב את המבקש תוך שהוא מצלם אותו באמצעות מכשיר הטלפון הפרטי שלו.

הבקשה שלפני

3. לטענת המבקש לא היה כל מקום להגיש כתב אישום כנגדו, מקום בו במקרים דומים ואף העולים בחומרתם, לא הוגשו כתבי אישום אלא החשודים הופנו ליחידה להסדרים מותנים, ואף הציג שני מקרים.

עמוד 1

4. על כן, סבור המבקש כי יש להעביר את עניינו ליחידת ההסדרים המותנים, כאשר לטענתו הוא עומד בתנאי הקבלה, הן לעניין המעשה והן לעניין נסיבות העושה. נטען, כי המבקש בן 51, נעדר עבר פלילי והרשעה תפגע בעבודתו כנהג אוטובוס ציבורי ובפרנסת ביתו. עוד נטען, כי בפועל לא גרם המבקש כל נזק והוא שיתף פעולה בחקירתו.
5. ההגנה הוסיפה וביקשה כי בית המשפט ישקול נסיבות מקלות נוספות ובכלל זה, תרומת המבקש לשירות המילואים בעת המלחמה.
6. יתר על כן נטען, כי המבקש מסר בחקירתו במשטרה שהמתלונן איים עליו, וכנגדו לא הוגש כתב אישום.
7. לטענת המשיבה, עיון בחומר החקירה מעלה כי אין כל בסיס לבקשה.
- לשיטתה, מדובר בעבירת איומים אשר כעולה מכתב האישום, בוצעה על רקע סכסוך בדרך-עניין שהפך ל"מכת מדינה", תוך שימוש בנשק חם. המשיבה סבורה כי ההליך אינו מתאים לטיפול ביחידת ההסדרים המותנים, לא כל שכן, מקום בו עתירתה לעונש מאסר וראוי ונכון להחמיר בענישה.
8. לשיטת המשיבה, שני המקרים אותם הציג המבקש ואשר הופנו ליחידת ההסדרים המותנים הם משנים 2015 ו-2019, ואין בהם כדי לעמוד בנטל המונח על כתפי המבקש, שעה שקיימים מקרים רבים אחרים בהם הוגשו אישומים המתנהלים לפני בתי המשפט.
- עוד טענה המשיבה, כי אין לפניה את כלל הנסיבות והנימוקים להפניית אותם המקרים ליחידת ההסדרים המותנים, ובכלל, ראוי היה מלכתחילה שאחד מהמקרים, יתברר במסגרת הדין המשמעותי.
9. באשר לטענה כי לא נפתח הליך משפטי כנגד המתלונן, הסבירה המשיבה כי גרסת המתלונן הייתה סדורה וברורה ונתמכה בסרטון, ואילו המבקש מסר מספר גרסאות סותרות.

המצב המשפטי

10. בסעיף 149(10) לחסד"פ נקבע כי ניתן לבטל כתב אישום מקום בו הגשתו או ניהול ההליך הפלילי, עומדים בסתירה מהותית לעקרונות הצדק וההגינות המשפטית. ראו בעניין זה ע"פ 4855/02 מ"י נ' בורוביץ' (31.3.05), בפסקה 21 (להלן: "עניין בורוביץ'"):

"עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת

הצדק וההגינות כפי שזו נתפסת בעיניו של בית-המשפט. מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים בהליך".

11. בעניין בורוביץ', התווה בית המשפט העליון את השלבים לפיהם יש לפעול בבחינת טענת ההגנה מן הצדק, וכך נקבע:

"שאלת החלתה של הגנה מן הצדק על מקרה נתון טעונה בחינה בת שלושה שלבים: בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב זה נדרש בית-המשפט לאזן בין האינטרסים השונים...תוך שהוא נותן דעתו על נסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו... בשלב השלישי מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום" (הדגשות אינן במקור ט.א.).

12. היינו, בשלב הראשון על ביהמ"ש לבחון את עוצמת הפגמים, בשלב השני האם יש בפגמים הנ"ל משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות ובשלב השלישי, יש לבחון האם ניתן לרפא את הפגם בדרך מתונה מביטולו של כתב האישום. כאן, אציין כי "ביטול כתב האישום מן הטעם של הגנה מן הצדק הנו צעד קיצוני הנעשה רק במקרים בהם ישנה פגיעה חמורה בתחושת הצדק וההגינות" (ר' לעניין זה רע"פ 9320/10 נתנאלי נ' מ"י (24.1.11)).

מבחן השלב הראשון - בחינת קיומו של פגם בהליך - טענת האכיפה הבררנית

13. לטענת המבקש, הפגם שנפל בשיקול דעתה של המשיבה הינו האכיפה הבררנית בו נקטה, שעה שהגישה כנגדו כתב אישום ולא הפנתה עניינו ליחידת ההסדרים המותנים, ואף לא הגישה כתב אישום כנגד המתלונן.

14. בבג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע (8.6.99) הוגדרה האכיפה הבררנית. וכך נקבע:

"אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במונח זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא".

15. עקרון השוויון הוא עקרון יסוד במשפט הדמוקרטי, ועל רשויות המדינה להקפיד לשמור על יחס שוויוני כלפי אזרחיה. מקום בו רשות שלטונית לא התנהלה באופן שוויוני והפרה את עקרונות היסוד של המשטר עד כדי פגיעה בתחושת הצדק וההגינות, עומדת לאזרח טענת ההגנה מן הצדק.

16. עקרון השוויון חל גם בנוגע להחלטה על ההעמדה לדין כך שלכאורה על רשויות התביעה מוטלת החובה להעמיד לדין כל אדם העובר עבירה. עם זאת, המחוקק העניק לתביעה שיקול דעת בעת בחינת ההעמדה לדין, כך שלמעשה הפגם בדמות האכיפה הבררנית הוא כזה הנובע מחוסר סבירות בהפעלת שיקול הדעת של התביעה (ראה לעניין זה את ע"פ 6328/12 מ"י נ' פרץ (10.9.13)).

17. בע"פ 7659/15 הרוש נ' מ"י (20.4.16), עמד בית המשפט העליון בהרחבה על טיבה של טענת האכיפה הבררנית, ומנה את מכלול מאפייניה:

"בהתאם לדוקטרינה, רשאי בית המשפט לבטל כתב אישום כאשר מדובר באכיפה בלתי שוויונית של הדין, העשויה לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהגשת כתב אישום נגד אחד ובהימנעות מהגשתו נגד אחר (או אחרים), באותן נסיבות ... ואולם, החלטת רשויות התביעה להעמיד לדין פלוני ולהימנע מהגשת כתב אישום נגד אלמוני, החשוד במעורבות באותה פרשה, אינה מלמדת, בהכרח, על קיומה של אכיפה בררנית. על הטוען לכך להראות כי ההבחנה בין החשודים המעורבים באותו אירוע מבוססת על שיקולים זרים, גישה שרירותית, מטרה פסולה, וכיוצא באלה... זאת ועוד. על המבקש לטעון לקיומה של אכיפה בררנית להציג תשתית עובדתית מבוססת, התומכת בטענתו זו, ואין מדובר בנטל פשוט ... גם אם הוכח קיומה של אכיפה בררנית, הרי שסעד קיצוני בדמות ביטול כתב האישום, שמור למקרים חריגים ביותר, בהם לא ניתן לרפא את הפגם באמצעים חריפים פחות, כגון תיקון כתב האישום, או הקלה במידת העונש.."

18. פועל יוצא הוא כי כדי להוכיח הפליה פסולה בהעמדה לדין, בשלב הראשון, על המבקש להצביע על אחרים שלא הועמדו לדין, הדומים לו בנסיבותיהם ושנתוניהם שווים לו באופן המצדיק התייחסות דומה. בשלב השני, עליו להראות כי מדובר באכיפה בררנית פסולה המבוססת על שיקולים זרים, גישה שרירותית ומטרה פסולה, ובשלב השלישי, יש לבחון האם ניתן לרפא את הפגם בדרך מתונה מביטולו של כתב האישום. כאן, אציין כי **"ביטול כתב האישום מן הטעם של הגנה מן הצדק הנו צעד קיצוני הנעשה רק במקרים בהם ישנה פגיעה חמורה בתחושת הצדק וההגינות"** (ר' לעניין זה רע"פ 9320/10 נתנאלי נ' מ"י (24.1.11)).

19. לצורך קבלת הטענה לאכיפה בררנית גופה, נדרש המבקש לסתור את חזקת התקינות המינהלית. כפי שנקבע בע"מ 1786/12 ג'ולאני נ' מ"י (20.11.13) בפסקה 23: **"לטענה של אכיפה בררנית יש להניח תשתית**

עובדתית מבוססת".

20. על המבקש הנטל להוכיח כי בוצעה הבחנה לא ראוייה בינו לבין אחרים שנתוניהם שווים. יוער כי אין חובה להוכיח מניע פסול ולעיתים די בהוכחת עצם קיומה של ההפליה, דוגמת חריגה ממדיניות אכיפה מוצהרת, בשים לב לכך ש"אין די בהעלאת סימני שאלה. מי שטוען לאכיפה בררנית צריך לבסס טענתו...בהיעדר תימוכין נוספים, אין בכוחו של סימן שאלה זה כדי לסדוק את חזקת החוקיות" (ע"פ 8551/11 סלכגי נ' מ"י (12.8.12) פסקאות 21-22).

21. הנה כי כן, החלטת רשות התביעה שלא להציע לחשוד הסדר מותנה ולהעמידו לדין היא אמנם החלטה החשופה לביקורת שיפוטית, אך לשם ביסוס טענת האכיפה הבררנית, על המבקש מוטל הנטל להוכיח כי בוצעה הבחנה לא ראוייה בינו לבין אחרים- שווים לו.

ומן הכלל אל הפרט.

22. לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות, וזאת נוכח צבר הטעמים הבאים:

23. ראשית, הפניית עניין ליחידת ההסדרים המותנים אינה זכות המוקנית לחשוד, ובענייננו למבקש, ועניין זה מסור לשיקול דעת התביעה.

בסעיף 67א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982, נקבע:

"ראה תובע כי קיימות ראיות מספיקות לאישום בעבירה, רשאי הוא, על אף האמור בסעיף 62(א), שלא להעמיד חשוד לדין, ולהציע לו הסדר (בסימן זה - הסדר), אם ראה כי מילוי תנאי ההסדר יענה על העניין לציבור, בנסיבות המקרה" (הדגשות אינן במקור ט.א.).

24. ודוק! רשאי - שאינו חייב להפנות את ההליך לאפיק הסדר מותנה.

היינו, העובדה כי המשיבה לא פנתה לקיום הליך הסדר מותנה, אינה מהווה בפני עצמה עילה לבחינת שיקול דעתה ולהתערבות בית המשפט.

25. זאת ועוד, בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.3042 בדבר הפעלת תיקון 66 לחוק סדר הדין הפלילי, הותוו השיקולים שעל התביעה לשקול בעת בחינת החלטת מנגנון ה"הסדר מותנה".

בין היתר, על התובע לבחון את נסיבותיו האישיות של החשוד, נסיבות ביצוע העבירה, תוצאת העבירה והתנהלות החשוד לאחר ביצוע העבירה, לרבות שיתוף הפעולה עם רשויות אכיפת החוק, ההודאה ונטילת אחריות, חרטה, ומאמציו לחזרה למוטב או לתיקון תוצאות העבירה. עוד, על התובע לשקול נסיבות מקלות אחרות.

כעולה מההנחיות עצמן, העדר עבר פלילי וקיומן של נסיבות המצדיקות הפניה ליחידת ההסדרים המותנים אינם מחייבים הפנייה ליחידה זו, אלא אם ראה תובע כי האינטרס הציבורי מאפשר את סגירת התיק בהסדר מותנה.

26. בעניינו, המשיבה הבהירה בתשובתה לבקשה כי הבסיס להחלטתה להגיש כתב אישום הוא נסיבות ביצוע העבירה, עת מדובר בעבירת איומים בנשק חם שבוצעה על רקע השימוש בדרך. לטענת המשיבה, עבירות מעין אלה הפכו ל"מכת מדינה" אשר ראוי ונכון להחמיר את הענישה בגינן. על כן, המשיבה סבורה כי נסיבות ביצוע העבירה מטות את הכף מבחינת האינטרס הציבורי להגשת כתב אישום.

27. נוכח האמור, לא ניתן לקבוע כי החלטת המשיבה להגיש כתב אישום בנסיבות האמורות, עולה כדי חוסר סבירות בהפעלת שיקול הדעת של התביעה. המשיבה שקלה שיקוליה והחליטה כי באיזון בין האינטרס הציבורי לנסיבותיו האישיות של המבקש, יש להעדיף בעניין זה את האינטרס הציבורי.

לא מצאתי כי עמדת המשיבה חריגה ונטולת בסיס, בהינתן כי תיקים רבים מן הסוג האמור נשמעים תדיר בפני בתי המשפט.

28. **שנית**, העובדה שהמשיבה סבורה כי יש להטיל בגין העבירה המיוחסת לנאשם עונש מאסר בפועל, מחריגה את עניינו של המבקש מתנאי הסף לעריכת הסדר מותנה בהתאם להוראות החוק.

29. **שלישית**, לאחר שבחנתי את המקרים אליהם הפנה המבקש, לא מצאתי כי יש בהם לבסס את טענת האכיפה הבררנית.

במסגרת תיק 2970/15, דובר בשוטר, שם סברה המשיבה מלכתחילה, כי יש לברר עניינו באפיק משמעתי, כך שאין עניין זה דומה לעניין שלפניי.

גם בתיק 261/19 דובר במי שנטל חלק בקורס שוטרים, בעבירות שאינן מעניינינו, כי אם בעבירות פזיזות ורשלנות בכלי ירייה ובנסיבות שאינן דומות לעניין. יוער כי אותו שוטר פוטר לאלתר ממשטרת ישראל.

על כן שוכנעתי, כי אין בהצגת המקרים הנ"ל כדי לבסס את התשתית הראייתית הראשונית הנדרשת בהתאם לפסיקה, בדבר אכיפה בררנית והפעלת שקולים זרים בעניינו של המבקש. המבקש לא הציג ראיות לכך שהמאשימה ביצעה הבחנה לא ראויה בין המבקש לבין אחרים שנתוניהם שווים לו.

30. **רביעית**, לא מצאתי ממש בטענת המבקש לאכיפה בררנית משלא הוגש כתב אישום כנגד המתלונן.

המשיבה הסבירה כי בשונה מהמתלונן, אשר עדותו נתמכת בסרטון ובעדות המבקש עצמו, המבקש מסר מספר גרסאות סותרות ולא ניתן לבסס מסד ראייתי עובדתי על יסוד עדותו כנגד המתלונן. בנסיבות אלה אין המדובר באכיפה בררנית.

31. נוכח הסבריה אלה של המשיבה, לא מצאתי כי הוקם היסוד לטענת האכיפה הבררנית משאין המדובר בהפליה פסולה או חשש לאבחנה בין המעורבים משיקולים זרים.

סוף דבר

32. לאור כל הנימוקים דלעיל, לא מצאתי כי המבקש הצליח להראות כי המשיבה פעלה בניגוד לשיקולי הצדק וההגנות, ועל כן אני דוחה את הבקשה לביטול כתב אישום מחמת אכיפה בררנית.

33. הצדדים יתייצבו לדין הקראה ביום 6.5.24 בשעה 08:30.

הנאשם מוזהר בחובת התייצבותו באמצעות ב"כ.

ניתנה היום, ט"ז ניסן תשפ"ד, 24 אפריל 2024, בהעדר הצדדים.